

בית דין אזורי לעבודה בתל אביב - יפו

הע"ז 2624-09 מ.י. משרד התמ"ת המחלקה המשפטית-עו"ז נ' מרדכי מרקוביץ'

22.2.15

בפני כב' השופטת רות צדיק

בעניין: מ.י. משרד התמ"ת המחלקה המשפטית-עו"ז
באמצעות ב"כ: עו"ד יבגני רובין
המאשימה

נגד

מרדכי מרקוביץ'
באמצעות ב"כ: עו"ד חיים כהן
הנאשם

הכרעת דין

1. בפתח הכרעתי אודיע כמצוות סעיף 182 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982, כי החלטתי לזכות את הנאשם מהעבירות המיוחסות לו בכתב האישום.

רקע עובדתי:

2. במועד הרלבנטי לכתב האישום היה הבעלים והמנהל של עסק ברח' ברודצקי 43 בתל אביב.
3. בעקבות תלונה של עובדת אשר הועסקה על ידי הנאשם נפתחה חקירה כנגד הנאשם בגין חשד לאי תשלום שכר מינימום.
4. בכתב האישום נטען כי במעשיו ובמחדליו לא מילא הנאשם אחר דרישת מפקח העבודה, הפריע למפקח העבודה במהלך מילוי תפקידו באופן אשר הביא לסיכול החקירה כנגדו. הוראות החיקוק בהן הואשם הנאשם הן אי מילוי אחר דרישת מפקח עבודה, עבירה על סעיף 15ב' לחוק שכר מינימום, תשמ"ז-1987; הפרעה למפקח עבודה במהלך מילוי תפקידו, עבירה על סעיף 15ג(ב) לחוק.

בית דין אזורי לעבודה בתל אביב - יפו

הע"ז 2624-09 מ.י. משרד התמ"ת המחלקה המשפטית-עו"ז נ' מרדכי מרקוביץ'

עובדות כתב האישום:

5. ביום 6.6.06 ערך מפקח העבודה מטעם המאשימה ביקורת אצל הנאשם, במהלכה נתבקש למסור מסמכים רלבנטיים לחקירה. הנאשם מסר כי החומר הנדרש מצוי אצל מנהל החשבונות ולאחר שיכין את החומר יצור הנאשם קשר עם המפקח. הנאשם לא מסר את המסמכים המבוקשים.
6. ביום 3.7.06 נמסרו לנאשם זימון לחקירה אשר נקבע ליום 14.7.06 בשעה 10:00 ודרישה להמצאת המסמכים הבאים עד ליום 14.7.06- תלושי שכר של העובדת לכל תקופת עבודתה אצל הנאשם; יומני הנוכחות של העובדת לכל תקופת עבודתה אצל הנאשם. הנאשם לא התייצב לחקירה ביום 14.7.06 ולא מסר את המסמכים שנדרשו.
7. ביום 31.7.06 נשלחו לנאשם זימון שני לחקירה אשר נקבעה ליום 10.8.06 בשעה 10.00 ודרישה שניה להמצאת המסמכים אשר פורטו לעיל, עד ליום 10.8.06.
8. הנאשם לא התייצב לחקירתו ביום 10.8.06 ולא מסר את המסמכים המבוקשים.
9. לאחר ניסיונות חוזרים ונשנים לתאם עם הנאשם מועד לחקירתו, התייצב הנאשם ביום 7.9.06 לחקירה. בחקירתו סרב לענות על שאלות מפקח העבודה ומסר כי לפי הנחיות עורך דינו מבקש הוא לדחות את עדותו עד לאחר הדיון הקבוע לחודש 12/06 בהליך תביעה אזרחית שהגישה העובדת כנגדו.
10. ביום 10.12.06 נמסרו לנאשם זימון שלישי לחקירה ביום 17.12.06 בשעה 10.00 ודרישה שלישית להמצאת המסמכים עד ליום 17.12.06.

בית דין אזורי לעבודה בתל אביב - יפו

הע"ז 2624-09 מ.י. משרד התמ"ת המחלקה המשפטית-עו"ז נ' מרדכי מרקוביץ'

11. הנאשם לא התייצב לחקירתו ביום 17.12.06 ולא מסר את המסמכים. (להלן – הזימון השלישי).

12. ראיות המאשימה-

מא/1 - יומן חקירות.

מא/2- החקירה שנגבתה ונחתמה ע"י הנאשם ביום 7.9.06.

מא/3 - אישור מסירה מיום 10.12.06

מא/4 - זימון לחקירה מיום 2.7.06.

מא/6- זימון לחקירה מיום 7.12.06.

מא/7- אישור מסירה מיום 3.7.06.

13. ראיות הנאשם-

נ/1- דרכון ונ/2 - צילומי דרכון לחודשים יולי אוגוסט 2006.

נ/3 - כתב הגנה בתיק האזרחי שהגישה המתלוננת כנגד הנאשם.

נ/4 - מכתב משיכת תלונה בגין אי תשלום שכר מינימום שנתקבל מאת ב"כ המתלוננת.

חוות דעת הגרפולוג מטעם בית הדין-

14. בדיון שהתקיים בפני ביום 1.10.13 הודיעו ב"כ הצדדים כדלקמן-

"לאחר שיחה שהתקיימה ובהמלצת בית הדין המדינה מסכימה לחזור לאפיק המנהלי, קרי תשלום קנס בסך של 10,000 ₪, ולאור דברי בית הדין והמלצתו לחלקו ל - 10 תשלומים שווים.

כמו כן המדינה מסכימה כי הצעה זו תעמוד בעינה עד ליום 9.10.13 ולאחר קבלת עמדת ב"כ הנאשם.

היה ולא תתקבל הסכמת הנאשם נבקש כי בית הדין ימנה מטעמו מומחה לפענוח כתב יד אשר יחוה דעתו בשאלת חתימת הנאשם על גבי מא/3."

בית דין אזורי לעבודה בתל אביב - יפו

הע"ז 2624-09 מ.י. משרד התמ"ת המחלקה המשפטית-עו"ז נ' מרדכי מרקוביץ'

15. ביום 12.2.14 ולאחר מספר הארכות מועד, הודיע ב"כ הנאשם כי הוא מסרב לתשלום האמור ופנה בבקשה למינוי מומחה גרפולוג לצורך פענוח כתב היד וקבלת חוות דעת בשאלת החתימה על גבי אישור המסירה (הזימון השלישי-מא/3).
16. לאור האמור בהודעת התובע וההחלטה מיום 1.10.13 מונה כמומחה מטעם בית הדין להשוואת כתבי יד **מר יוסי דמתי** (להלן- המומחה).
17. בהחלטת המינוי נקבע כי הצדדים יגישו בצורה מסודרת את כל החומר והשאלות אותו הם מבקשים להפנות למומחה. כן ימציאו הצדדים דוגמאות חתימה של הנאשם מר מרדכי מרקוביץ, וכל מסמך אחר אשר יידרש על ידי המומחה.
18. ביום 21.10.14 הוגשה חוות דעת המומחה לתיק בית הדין.

טענות המאשימה לעניין לחוות דעת המומחה-

19. הסכמת הצדדים למינוי מומחה מהווה למעשה ויתור על הפניה למומחה מטעם, אך אין בכך כדי להוות הסכמה להסתמכות בלתי מסויגת על הממצאים של המומחה המוסכם.
20. חוות דעת המומחה הינה ראיה "רגילה" לכל דבר ועניין ויש לאמוד את מהימנותה ועוצמתה בהתחשב במכלול הנסיבות של התיק וביחס לראיות האחרות שהוגשו.
- בית המשפט אינו כפוף לממצאים של חוות דעת מומחה ואין כל הוראה בדין או בפסיקה לפיה לממצאי חוות דעת שהוגשה מטעם בית המשפט יש משקל ראייתי מיוחד.

בית דין אזורי לעבודה בתל אביב - יפו

הע"ז 2624-09 מ.י. משרד התמ"ת המחלקה המשפטית-עו"ז נ' מרדכי מרקוביץ'

21. מחוות הדעת עולה כי הנאשם לא נבדק באופן אישי על ידי הגרפולוג אלא בוצעה השוואת חתימה בין המסמכים בלבד. אמנם על פי הפסיקה הגרפולוג לא חייב תמיד להיפגש עם האדם שכתב ידו נבדק אך יש בעובדה זו כדי לקעקע את "נחרצות" חוות הדעת.
22. כמו כן, מאחר וחוות הדעת מסתמכת על דוגמאות חתימותיו של הנאשם שנחתמו בפני בא כוחו, מדובר במצב דברים לא תקין בשל העובדה כי מטבע הדברים היה בידי הנאשם להתאים את כתב ידו לצרכי גרסתו.
23. בנוסף, הגרפולוג לא ציין בחוות הדעת האם הוא ביצע את הבדיקות בהסתמך על מסמכי מקור או על צילומים בלבד. בפסיקה נקבע כי כאשר גרפולוג מומחה מכין חוות דעת על סמך צילומים או העתקים של מסמכים ולא על סמך מסמכים מקוריים, עליו לציין זאת בהדגשה ולהזהיר את עצמו. על המומחה לא רק להביא בפני בית המשפט את מסקנותיו הסופיות אלא עליו לצרף את שיקולים שהביאו אותו לקביעה האמורה. יש חשיבות רבה לבדיקת מסמכים מקוריים ולכן כאשר מגיע המומחה למסקנה סופית כי נעשה זיוף בעוד הבדיקה בוצעה על סמך העתק/צילום מן הראוי כי הספק יוזכר במסקנותיו הסופיות של המומחה לרבות העובדה כי ישנם מאפיינים מסוימים שלא היה באפשרותו לבדוק מצילום דוגמת לחץ הכתיבה ואיכות הקו.
24. בחוות דעתו התייחס המומחה למספר פרמטרים גרפולוגיים כדי לבסס את קביעתו ובין היתר טען כי חתימותיו האותנטיות של הנאשם "בעלת תנועה ספונטאנית נמרצת מאד. החתימה השנויה במחלוקת מהוססת ומאוד מקופחת". לטענת המאשימה, מדובר במונחים שלפי גישת הפסיקה אינם מקובלים במתן חוות דעת גרפולוגית שכן דנים הם במצבו הרגשי שי הנאשם ולא בשאלות טכניות של זיהוי כתב יד.
25. עוד נטען כי במקום להתייחס לתכונות האישיות של הנאשם היה על מומחה

בית דין אזורי לעבודה בתל אביב - יפו

הע"ז 2624-09 מ.י. משרד התמ"ת המחלקה המשפטית-עו"ז נ' מרדכי מרקוביץ'

לתת את הדעת ביחס לדברים החשובים באמת כגון: האם נסיבות עצם מעשה החתימה שבמחלוקת דומות או שונות מהנסיבות בהן נחתמו החתימות במשרד ב"כ הנאשם? העובדה כי חתימות הדוגמא בוצעו בנסיבות שונות במשרדו של ב"כ הנאשם ולא בפני איש מרות הן במישור הפיזי והן במישור הנפשי. השוני בכלי הכתיבה ושוני בנסיבות והתנאים האחרים כגון התנוחה בה בוצעה החתימה, יציבות החותם, יציבות וסוג מצע אשר שימש במהלך ביצוע החתימה. האם החתימה בוצעה בעמידה כשהחותם מחזיק בידיו את המסמך או במצב ישיבה כשהמסמך מונח על השולחן בפניו – הדברים לא קיבלו ביטוי בחוות הדעת.

לנתונים אלה השפעה דרסטית על המראה והסגנון של החתימה אך עובדה זו לא קיבלה ביטוי בחוות הדעת ופרמטרים אלה כלל לא נזכרו בה.

26. המומחה דן בפרמטרים שונים של שינוי הכתב אולם כלל לא נתן דעתו לשאלה האם שוני זה יכול היה להיווצר בשל מכשירי כתיבה שונים באמצעותם בוצעו החתימות.

27. כפי שנקבע בפסיקה כדי שחוות דעת גרפולוגית תוכל לשמש כאחד מיסודות פסק הדין צריך כי התהליך בו הגיע המומחה למסקנתו יהיה גלוי לפני השופט. במקרה זה חוות הדעת הינה לקויה ומפוקפקת ולא ניתן לומר כי הכל בה גלוי. כמו כן אין בה כדי להוות תמיכה ראייתית לטענתו הכבושה של הנאשם לפיה לא קיבל בתאריך 10.12.06 זימון לחקירה ודרישה להמצאת מסמכים וחתימתו על אישור המסירה מתאריך זה (מא/3) מזויפת.

28. המאשימה שבה וטענה כי טענות הנאשם הן בעניין אי קבלת זימון לחקירה ודרישה להמצאת מסמכים מתאריך 10.12.06 והן בעניין היות החתימה על אישור המסירה "מזויפת" הינן טענות כבושות וחשודות.

בית דין אזורי לעבודה בתל אביב - יפו

הע"ז 2624-09 מ.י. משרד התמ"ת המחלקה המשפטית-עו"ז נ' מרדכי מרקוביץ'

מנגד טען הנאשם –

29. הנאשם הכחיש קבלת הזימון השלישי וטען כי לא זומן כדין לחקירה בחודש דצמבר וכן לא חתם על ההזמנה מאחר וחתימתו זויפה.
30. בעניין זה הציג הנאשם חוות דעת גרפולוגית מטעמו. כמו כן בית הדין מינה מומחה גרפולוג מטעמו לצורך בחינת החתימה על ההזמנה אשר קבע כי החתימה על מסמך מא/3 אינה חתימתו האישית של הנאשם וכתב היד המופיע בשם המקבל על מסמך מא/3 איננו כתב ידו.
31. הן מחוות הדעת מטעם הנאשם והן מחוות הדעת מטעם מומחה בית הדין עולה כי כתב היד והחתימה על ההזמנה אינה של הנאשם. נטל הראיה בפלילים מוטל על המאשימה, המאשימה לא הציגה כל ראיה התומכת בגרסתה או מוכיחה ההיפך.
32. הנאשם הוכיח מעבר לספק סביר כי החתימה וכתב היד על ההזמנה אינם שלו ובכך סתר את הטענה כי קיבל הזמנה לחקירה באופן אישי. עוד נטען כי קיים חשש לפלילים דווקא מצד החוקר אלון הרצל ולא מצד הנאשם.
33. טענת המאשימה לפיה עדות הנאשם לעניין אי קבלת הזימון וזיוף חתימתו הינה עדות כבושה, אינה טענה ראויה בנסיבות העניין מאחר ולאורך כל ההליך ב"כ הנאשם התנגד להגשת מסמך כלשהו שלא נחתם ע"י הנאשם ואו לא נחתם ע"י מי שהגישו (פרי' מיום 15.9.13 עמ' 31 שורות 14-23).
34. מיומן החקירות (מא/1) עולה כי בהתייחס לזימון מיום 10.12.06 העד לא

בית דין אזורי לעבודה בתל אביב - יפו

הע"ז 2624-09 מ.י. משרד התמ"ת המחלקה המשפטית-עו"ז נ' מרדכי מרקוביץ'

פירט היכן בוצעה המסירה האישית, מי ביצע אותה מי חתם על ההזמנה באיזו שעה בוצעה המסירה וזאת לעומת הרישום ביומן המתייחס לזימון מיום 6.6.06.

35. כמוכן טענת המאשימה בדבר עדות כבושה לא הייתה ראויה להיטען נוכח העובדה כי המאשימה פעלה לאורך כל ההליך בצורה רשלנית.
36. יש להפריד בין הזימונים לגביהם הודה הנאשם כי קיבל אותם לבין הזימון השלישי מחודש דצמבר, לגביו טען הנאשם כי לא קיבל אותו ולא חתם עליו. המאשימה אינה יכולה לטעון כי קיבל את אישורי המסירה הראשונים על כן קיבל את אישור המסירה מחודש דצמבר.
37. לטענת הנאשם עסקינן בנטל ראיה בפלילים כאשר המאשימה צריכה להוכיח כי הזימון השלישי התקבל ונחתם כדין. למעט טענת העד כי מסר באופן אישי את האישור לנאשם לא הוצגה כל ראיה ולא הוצג כל בסיס ראיתי שיתמוך ויאמת את טענת העד מטעם המאשימה. מנגד הנאשם הציג ראיה התומכת בגרסתו (חוות דעת גרפולוגית) הגם שנטל הראיה לא היה מוטל עליו.
38. טענות המאשימה בנוגע לחוות הדעת, לממצאיהן ולתקפותן הינן טענות סרק בניסיון למנוע מבית הדין להגיע לחקר האמת. בית הדין החליט על זימון מומחה גרפולוג ואם ראה בכך צורך, מלמד הדבר כי מינוי המומחה הינו רלוונטי וראוי בנסיבות העניין.
39. בדיון מיום 1.10.13 הציע ב"כ הנאשם לב"כ המאשימה להגיש חוות דעת נגדית (פרי מיום 1.10.13 עמ' 34 שורה 24-26) אולם המאשימה בחרה שלא לעשות זאת ולא דרשה לחקור את המומחה או להפנות שאלות הבהרה למומחה. כמו כן המאשימה הסכימה למינוי המומחה ואינה רשאית להעלות בשלב זה טענות כנגד חוות הדעת ותוקפה.

בית דין אזורי לעבודה בתל אביב - יפו

הע"ז 2624-09 מ.י. משרד התמ"ת המחלקה המשפטית-עו"ז נ' מרדכי מרקוביץ'

דיון והכרעה-

40. ביום 25.2.14 מונה מטעם בית הדין גרפולוג, מר יוסי דמתי על מנת לבחון את החתימה על גבי הזימון השלישי מיום 10.12.06 (מא/3).

41. בחוות הדעת ציין המומחה כי התבקש להשיב על השאלות הבאות :

"1) האם החתימה השנויה במחלוקת על מסמך אישור מסירה מיום 10.12.06 המסומן כמסמך מא/3 (נספח A עמוד 4) הינה חתימתן של מר מרדכי מרקוביץ'?

2) האם כתב היד בשם "מרדכי מרקוביץ'" המופיע : בשם המקבל, על המסמך מא/3 (נספח A עמוד 4) הינו כתב ידו של מר מרדכי מרקוביץ'?

42. להלן עיקר חוות הדעת:

"לשם השוואת החתימה הנ"ל וכתב היד הועברו לידיי דוגמת חתימותיו המקוריות של מרדכי מרקוביץ' שנחתמו בפני עורך דין ונוטריון חיים כהן בתאריך 29.5.14 (נספח B עמוד 5) וכן חתימתו של מרקוביץ' שנחתמה על גיליון חקירת חשוד מתאריך 7.9.06 (נספח C עמ' 6) חתימה שנתבצעה כ- 3 חודשים בלבד לפני החתימה השנויה במחלוקת, פרק זמן קצר המאפשר מציאת פרמטרים גראפיים המהווים אינדיקציות משמעותיות, להשוואת בין החתימה השנויה במחלוקת לבין חתימותיו האותנטיות של מר מרקוביץ'.
א) בהסתמך בפרמטרים גרפולוגיים המהווים אינדיקציות משמעותיות להשוואת חתימות וזיופים ובתשובה לשאלה מס' 1 בה נתבקשתי להביע דעתי המקצועית באשר לחתימה השנויה במחלוקת. המופיעה על גבי מסמך אישור מסירה מא/3 מתאריך 10.12.06 (נספח A עמ' 4).

בית דין אזורי לעבודה בתל אביב - יפו

הע"ז 2624-09 מ.י. משרד התמ"ת המחלקה המשפטית-עו"ז נ' מרדכי מרקוביץ'

אני מבקש לקבוע שהחתימה הנ"ל, אינה חתימתו האותנטית של מר מרדכי מרקוביץ'.

להלן חתימת אותנטית של מרקוביץ', על גליון חקירת חשוד מתאריך 7.9.06 (נספח C עמ' 6).

ב) קביעה זו קבעתי ע"פ השוואת פרמטרים גרפולוגיים בין החתימה השנויה במחלוקת לבין חתימותיו המקוריות של מר מרקוביץ' הן על גבי מסמך גליון חקירת חשוד המסומן כנספח C מתאריך 7.9.06 המוצג בעמוד 6, והן על גבי מסמך נספח B עמוד 5 דוגמת חתימותיו של מרקוביץ', אותן מאשר עו"ד ונוטריון מר חיים כהן מתאריך 29.5.14.

ג) במענה לשאלה 2, בה נתבקשתי להביע דעתי המקצועית, האם כתב היד בשם "מרדכי מרקוביץ'" המופיע על גבי מסמך מא/3 מתאריך 10.12.06 האם הוא כתב ידו של מרקוביץ' מרדכי? התשובה לכך היא, כתב היד הנ"ל אינו כתב ידו של מרדכי מרקוביץ'.

להלן כתב ידו האותנטי של מרדכי מרקוביץ'. ()

להלן כתב היד המופיע על מסמך מא/3. ()

הכתב הנ"ל מאופיין בפרמטרים שונים לחלוטין, ותנועתו שונה מהתנועה המופיעה בכתב ידו האותנטי של מרדכי מרקוביץ'. () בכתב האותנטי האות "ק" מתבצעת במשיכת קולמוס אחת בקו דק ואילו בכתב היד על אישור המסירה מא/3 האות ק מתבצעת בשני קווים עבים."

43. בהמשך חוות הדעת פירט המומחה פרמטרים נוספים המהווים אינדיקציות להבדלים בין החתימה השנויה במחלוקת על גבי מא/3 לבין חתימתו האותנטית של הנאשם על גליון חקירת החשוד (מא/2). המומחה התייחס לתנועה טבעית ספונטנית ונמרצת לעומת תנועה מהוססת ומאד מקופחת; אי עיבוי אמצע הקו לעומת עיבוי אמצע הקו; קו דק לעומת קו עבה; שפות קו

בית דין אזורי לעבודה בתל אביב - יפו

הע"ז 2624-09 מ.י. משרד התמ"ת המחלקה המשפטית-עו"ז נ' מרדכי מרקוביץ'

חדות ואינן מטושטשות לעומת שפות קו מוצללות ומטושטשות; זויות כתיבה ימנית מתיישרת לעומת זויות כתיבה שמאלית מעט ישרה; סיומת פרצנית המאפיינת תנועה טבעית ספונטאנית ובטוחה לעומת העדר תנועה טבעית הנורקת כלפי מעלה; סיומת תנועה מוגדלת ומעט קישוטית לעומת קיפוח התנועה, הקטנת האותיות, מופנמות וחסר בטחון. (ראו סעיף ד(1)-(7) לחוות הדעת).

בסעיף ה' לחוות הדעת מוסיף המומחה ומציין – "בעמוד 7 ריכזתי צילום מקטעים בהגדלה, כנספחים CBA המהווים אינדיקציות משמעותיות להשוואה בין החתימות האותנטיות והחתימה שבמחלוקת, וכן צילום בהגדלה של כתב היד האותנטי של מרקוביץ בסמוך לכתב יד שלא נכתב על ידו המאפשרים אבחנה צורנית של פרמטרים השוואתיים בעזרתם ניתן לקבוע הבדלים מהותיים בין החתימה השנויה במחלוקת, לבין חתימותיו האותנטיות של מרקוביץ ובין כתב היד של מרקוביץ, לכתב היד המיוחס לכאורה לכתב ידו".

כמו כן המומחה ציין-

"(ו) לצורך עריכת חוות הדעת הנ"ל נעזרתי בציווד מקצועי:

* מיקרוסקופ NA משוכלל המגדיל פי 60.

* זכוכית מגדלת מקצועית המגדילה פי 12.

* סורק אלקטרוני נייד".

לסיכום קבע המומחה כדלקמן:

"מגוון הבדיקות שבצעתי במימדים וברמות השונות

מוכיחות:

(א) החתימה השנויה במחלוקת על מסמך מא/3 אינה חתימתו האישית של מרקוביץ.

(ב) כתב היד המופיע בשם המקבל על מסמך מא/3 אינו כתב ידו של מרדכי

בית דין אזורי לעבודה בתל אביב - יפו

הע"ז 2624-09 מ.י. משרד התמ"ת המחלקה המשפטית-עו"ז נ' מרדכי מרקוביץ'

מרקוביץ'.

44. הלכה פסוקה היא כי ניתן לבסס קביעה באשר לאמיתות חתימה על מסמך, על יסוד חוות דעת מומחה בתחום הגרפולוגיה. עם זאת, עצם הגשת חוות דעת מומחה בתחום זה אינה מובילה בהכרח למסקנה כי על בית הדין לקבלה ולאמץ את מסקנותיה:

"תפקידו של בית המשפט הוא להחליט האם לתת אמון בחוות הדעת, איזה משקל לתת לה והאם חוות הדעת משנה את המסקנה הסופית לאחר שקלולה עם יתר הראיות שהובאו על ידי הצדדים" (ראו- ע"א 8752/07 בנק לאומי לישראל בע"מ נ' עזבון המנוח יורם הורוביץ ז"ל 15.3.2011).

45. במקרה דנן מצאתי לתן אמון בחוות הדעת ולהעניק לה את מלוא המשקל ובהתאמה הנני קובעת כי החתימה וכן שם המקבל על גבי הזימון השלישי - מא/3, אינם מהווים חתימתו וכתב ידו של הנאשם. להלן הטעמים לקביעתי-

45.1 חוות הדעת הינה מפורטת, מנומקת ובהירה גם למי שאינו מומחה בתחום הגרפולוגיה, באופן שניתן להתחקות אחר הלך מחשבתו של המומחה וראוי לקבלה.

45.2 כמו כן ובניגוד לנטען ע"י המאשימה חוות הדעת איננה מבוססת על צילום מא/3 אלא על מסמך המקור. יצוין כי תחילה העבירו הצדדים למומחה העתק צילומי של מא/3, משהמסמך המקורי הוגש לתיק בית הדין. סמוך לאחר מינויו, הגיש המומחה בקשה לבית הדין להורות לצדדים להעביר את מסמך המסירה המקורי לשם בדיקה והשוואה. המומחה ציין כי במסמך המקורי (בניגוד לצילום) ניתן יהיה לבצע בדיקה גרפולוגית מעמיקה ולבדוק מימד חשוב בסוגיית זיוף חתימות והוא

בית דין אזורי לעבודה בתל אביב - יפו

הע"ז 2624-09 מ.י. משרד התמ"ת המחלקה המשפטית-עו"ז נ' מרדכי מרקוביץ'

לחץ הכתב ועומק חזירת כלי הכתיבה. עוד צוין כי פרמטר זה מהווה נתון בעל משקל רב בעת בחינת זיופים מאחר והוא משקף את התנהלותו הטבעית והבלתי מודעת של החותם/הכותב. בהתאם לבקשת המומחה הועבר המסמך המקורי (מא/3) המצוי בתיק. משכך חוות הדעת נערכה על בסיס המסמך המקורי ולא כנטען על ידי המאשימה.

45.3 כמו כן בניגוד לנטען ע"י המאשימה, לשם בחינת השוואת החתימות, המומחה לא התבסס רק על החתימות (10 במספר) שנחתמו במשרד ב"כ הנאשם אלא נסמך גם על גיליון חקירת חשוד עליו חתם הנאשם (מא/2). בנוגע לכך ציין המומחה בבירור כי קביעתו נסמכת גם על **מסמך גיליון חקירת חשוד**, חתימה שהתבצעה כשלושה חודשים בלבד לפני החתימה השנויה במחלוקת וכי מדובר בפרק זמן קצר המאפשר מציאת פרמטרים גראפיים המהווים אינדיקציות משמעותיות להשוואה (כפי שפורט בהרחבה בסעיף ד' לחוות הדעת). לאור האמור לעיל, יש לדחות את טענות המאשימה בקשר למצבו הנפשי השונה של הנאשם, עת חתם על כל אחד מהמסמכים.

45.4 בנוסף, לא מצאתי ממש בטענת המאשימה על פיה המומחה לא צירף את השיקולים שהביאו לקביעתו. משחוות הדעת הינה מקיפה וברורה שוכנעתי כי המומחה ציין את השיקולים אשר הובילו לקביעתו ופרט על פי אילו מבחנים ופרמטרים קבע כי המסמך לא נחתם על ידי הנאשם.

45.5 עוד אוסיף כי המאשימה הסכימה למינוי מומחה מטעם בית הדין. אמנם באמור אין כדי לאמץ את חוות הדעת באופן מוחלט ואין בכל מצב לתת אמון בחוות הדעת אולם, במקרה הנוכחי לא מצאתי טעם כלשהו שלא לאמץ את חוות הדעת הקובעת כי החתימה על גבי מא/3 איננה חתימת הנאשם וכתב היד המופיע בשם המקבל על מסמך מא/3 אינו כתב ידו של מרדכי מרקוביץ'.

בית דין אזורי לעבודה בתל אביב - יפו

הע"ז 2624-09 מ.י. משרד התמ"ת המחלקה המשפטית-עו"ז נ' מרדכי מרקוביץ'

- 45.6 כמו כן, ככל שהמאשימה מלינה על כך שהנאשם לא נבדק באופן אישי ע"י המומחה (על אף שצוין על ידה כי אין בכל מקרה חובה לעשות כן) היה מקום להגיש בקשה מתאימה ובזמן אמת ולחילופין להגיש בקשה להפנות למומחה שאלות הבהרה באמצעות בית הדין. משהמאשימה בחרה שלא לפעול כאמור, אין לה להלין בעניין זה אלא על עצמה.
46. אשר לטענות המאשימה כי הגרסה לעניין החתימה ושם המקבל הנזכר במוצג מא/3 הינה טענה כבושה-
בסמוך לאחר מתן ההחלטה בדבר "אין להשיב לאשמה" (החלטה מיום 29.9.13) פעל הנאשם על מנת להוכיח כי החתימה על גבי מא/3 איננה חתימתו. בחקירתו הראשית נשאל הנאשם לעניין חתימתו על מא/3 וכך העיד-
"כשהתיק הזה התנהל והתברר שמר אלון ציין שאינו רואה עבירה עד דצמבר ונשאר הזימון לחקירה של אחרי דצמבר שלא ידעתי על קיומו. כשהראו לי את המסירה אישית התברר כי בכלל לא קיבלתי זימון. כל הזמן שיתפתי פעולה. היה לי .. שברגע שבוטלה התלונה התיק מסתיים ואז התביעה התעקשה על אישור מסירה שלא ידעתי על קיומו. (עמ' 7-8 לפר' מיום 10.14 שורות 22 ואילך).
- עדות הנאשם בעניין זה מלמדת כי טענתו לעניין אי קבלת הזימון נטענה באופן ברור ומפורש עת נדרש להבהיר עמדתו לגבי זימונו לחקירה וחתימתו על גבי מא/3.
47. לא נעלמה מעיני עדותו של מפקח המאשימה אשר העיד בעניין מא/3 כדלקמן-
"הוצאנו לו עוד מכתב ב. 10/12- מסרנו לו מכתב. אני מסרתי מכתב. אני חתום על אישור המסירה". ובהמשך- **"אני מסרתי לו בעצמי. אני לא שיכור. זוכר שמסרתי לנאשם. יש לי מסמך מה 3.7.06 ולפי הכתב אני מזהה שהמפקח השני משה סנאי הוא לא חתום והוא יכול להעיד שהוא מסר את**

בית דין אזורי לעבודה בתל אביב - יפו

הע"ז 2624-09 מ.י. משרד התמ"ת המחלקה המשפטית-עו"ז נ' מרדכי מרקוביץ'

זה.. אחרי זה הוא לא הגיע ואז ההנחיה של הממונים סיכמנו את התיק והעברנו זה כהפרעה למפקח" (עמ' 10 לפר' מיום 18.12.11 שורות 8-23) מעדות מפקח המאשימה עולה כי מסר את הזימון השלישי לנאשם.

48. כלל ידוע הוא כי על התביעה מוטל הנטל לשכנע מעל לכל ספק סביר בקיום יסודות העבירה המיוחסת לנאשם. ככל שבתום ההליך יוותר ספק בעניין אשמת הנאשם, יפעל הספק לטובת הנאשם ויוביל לזיכיון(ראו-ע"פ 2869/09 חאמד זינאתי נ' מדינת ישראל , ניתן ביום 9.11.11, פורסם במאגרים האלקטרוניים).

לאחר בחינת ראיות המאשימה קרי , עדות המפקח וכן חוות דעת המומחה מטעם בית הדין הקובעת באופן שאינו משתמע למספר פירושים, כי החתימה איננה חתימת הנאשם , לא שוכנעתי מעל לכל ספק סביר כי הנאשם אכן חתם על המסמך וכפועל יוצא מכך זומן לחקירה אליה לא התייצב.

נהפוך הוא, מסקנת המומחה מטעם בית הדין וכן המומחה מטעם הנאשם בצירוף עדות הנאשם בפני, מובילה למסקנה כי קיים ספק בעניין חתימת הנאשם על מא/3 , ספק אשר תוצאתו זיכוי הנאשם מהעבירה המיוחסת לו בכתב האישום.

סוף דבר-

49. משלא הוכח כי הנאשם זומן להתייצב לחקירה בתאריך 17.12.06 , יש לזכותו מהעבירה המיוחסת לו בכתב האישום. הנאשם מזוכה מהעבירה המיוחסת לו בכתב האישום, מחמת הספק.

ניתן להגיש ערעור בזכות לבית הדין הארצי לעבודה בירושלים, תוך 45 יום מיום המצאת הכרעת הדין.

ניתנה היום, ד' אדר תשע"ה , 23 פברואר 2015, בהעדר הצדדים ותשלח.

בית דין אזורי לעבודה בתל אביב - יפו

הע"ז 2624-09 מ.י. משרד התמ"ת המחלקה המשפטית-עו"ז נ' מרדכי מרקוביץ'

רוית צדיק, שופטת

בית דין אזורי לעבודה בתל אביב - יפו

23 פברואר 2015

הע"ז 2624-09 מ.י. משרד התמ"ת המחלקה המשפטית-עו"ז נ' מרדכי מרקוביץ'

אל: חיים כהן ריב"ל 4 מיקוד 67778 תל אביב - יפו
--

טלפון מרכז מידע: 077-2703333

אסמך
וואסלע אף
ארי כמעט אין

מכתב מלווה

חיים כהן, עו"ד
01-03-2015
מ.י. משרד התמ"ת המחלקה המשפטית

מצורף בזה מסמך הכרעת דין.

ד' אדר תשע"ה, 23 פברואר 2015

תאריך

מזכירות בית המשפט

